

Obr. 4. Brno-Štýřice. Poloha zkoumaných ploch. Archaia Brno z. ú.

Fig. 4. Brno-Štýřice. Location of excavated areas. Archaia Brno z. ú.

kontrolních návštěvách archeologa a pozitivní archeologické situace následně dokumentovány. Sondy S1–S3 byly realizovány plošným odkryvem po odtěžení navážek strojní mechanizací na úroveň půdního horizontu. V sondě S1 a S3 byl zachycen objekt kultury s lineární keramikou (s. j. 505=1505) o rozměrech 4 × min. 2,8 m a hloubce min. 0,7 m.

Na lokalitě bylo ale doloženo i osídlení kultury s moravskou malovanou keramikou, které lze přiřadit výkop s. j. 001 v sondě S1 o minimální zachycené délce 6,5 m a výkop s. j. 1500 kruhového půdorysu o průměru 1,4 m a minimální hloubce 0,7 m. Další dokumentované výkopy, nejčastěji v podobě sloupových jam, neposkytly dostatečně chronologicky citlivý materiál k jejich bližšímu časovému zařazení. Také u nich lze ovšem předpokládat pravěké stáří.

Literatura

Sedláčková, L. 2021a: *Nálezová zpráva o provedení záchranného archeologického výzkumu „Brno, Videňská 11 – Horkovožní přípojka pro BD Videňská 11“*. Rkp. nálezové zprávy, č. akce A006/2021. Uloženo: archiv Archaia Brno z. ú.

Sedláčková, L. 2021b: *Nálezová zpráva o provedení záchranného archeologického výzkumu „Bytový dům Brno, Videňská 11 – rekonstrukce“*. Rkp. nálezové zprávy, č. akce A006/2021. Uloženo: archiv Archaia Brno z. ú.

Summary

A rescue excavation brought about by a house reconstruction at 11 Videňská Street was carried out in Brno-Štýřice (Brno-City District) in 2021. The excavation detected a multi-period Neolithic settlement associated with the Linear Pottery culture and the Moravian Painted Ware culture (Fig. 4).

Lenka Sedláčková, Václav Kolařík, Michal Bučo

Býkovice (okr. Blansko)

„Příčníky“, parc. č. 1189.

Moravská malovaná keramik (neolit). Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezů: Muzeum Blanenska, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.4321603N, 16.5487569E

V rámci rekonstrukce plynovodní sítě mezi obcemi Bořitov a Lysice s odbočkou na Býkovice (akce: PROP MS Bořitov – Lysice – Býkovice), jejímž investorem byla firma GasNet, s.r.o., byly na všech katastrech zjištěny pozitivní situace (podrobně viz k. ú. Bořitov v tomto oddíle).

Na katastru Býkovic byla na začátku března 2021 na jihozápadním okraji parcely č. 1189 v blízkosti zemědělského družstva firmy Zeas Lysice prozkoumána čtveřice zahlužených objektů (obj. 500–503, obr. 5). Minimálně dva z nich (obj. 502 a 503) lze označit jako kruhové zásobní jámy o průměru 1 a 1,34 m s charakteristicky podhloubenými stěnami. Zbývající dva objekty (obj. 500 a 501) měly nepravidelný půdorys o šířce 1,6 a 1,95 m a ležely v hloubce 0,45–0,65 m pod orníci na jihovýchodně orientovaném svahu v nadmořské výšce 351 m. Z jejich výplně byly získány pouze ojedinělé kusy mazanice, štípané industrie a drobných zlomků keramiky, jež může být rámcově datována do období kultury s moravskou malovanou keramikou. Zkoumaná plocha s objekty nebyla v tomto úseku dříve poškozena výkopy plynovodu, ten zde byl zaváděn až v rámci popisované akce. Nově byl tedy zjištěn západní okraj známé rozsáhlé lokality Býkovice – „Příčníky“, ze které disponujeme početnými doklady mladoneolitického osídlení i z dalších výzkumných akcí (Štrof 1985, 93; Čižmář et al. 2000, 148). Společně s nedalekou polohou Bořitov – „Býkovky“, na níž byly objekty z mladšího neolitu prozkoumány v roce 1940 při stavbě „německé dálnice“, tvoří pravděpodobně jeden rozsáhlý několikahektarový sídlištní areál (Bartík 2020, 81).

Literatura

Bartík, J. 2020: *Příchod zemědělců*. In: M. Novák (ed.): *Blanensko a Moravský kras v pravěku*. Blansko: Muzeum Blanenska, p. o., 57–89.

Čižmář, M., Geislerová, K., Unger, J. (eds.) 2000: *Výzkumy – Ausgrabungen 1993–1998*. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.

Štrof, A. 1985: *Übersicht neuer Lokalitäten und Funde in der Boskoviccer Furche* (Bez. Blansko). *Přehled výzkumů 1983*, 91–98.

Obr. 5. Býkovice. Pohled na začištěné objekty v liniovém výkopu. V pozadí kopce Velký a Malý Chlum. Foto M. Novák.

Fig. 5. Býkovice. View of the cleaned features in the linear trench. The Velký and Malý Chlum Hills are in the background. Photo by M. Novák.

Summary

A rescue excavation was carried out in 2021 in Býkovice – “Příčnický” (Blansko District) field in connection with a gas pipeline reconstruction, which detected the western edge of a previously known Neolithic settlement. Four irregular-shaped features were examined, datable to the Moravian Painted Ware culture period based on sporadic pottery finds (Fig. 5).

Marek Novák, Tačana Bártová Pavelková, Antonín Štrof

Dukovany (okr. Třebíč)

„Vinohrádky“.

Lengyelská kultura. Exploatačně-dílnský areál. Geofyzikální průzkum. Plošný odkryv. Badatelský výzkum.

Uložení nálezu: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84 – 49.0877042N, 16.2172744E

V roce 2021 pokračoval archeologický výzkum exploatačně-dílnského areálu v poloze Dukovany – „Vinohrádky“. Dokončena byla především geofyzikální prospekce lokality a velké části jejího severního, západního a jižního zázemí (Cibulka, Vlach 2021). Měření o celkovém rozsahu 4,6 ha přineslo několik zásadních poznatků. V první řadě se podařilo přesně identifikovat S a SZ okraj serpentinitového tělesa, na jehož prostor se dílna na produkci štípané industrie z křemičitých zvětralin typu plazmy váže. Jedním z hlavních cílů geofyzikální prospekce bylo ověření existence k dílně přiléhajícího sídliště, a to v prostoru mimo serpentinitové těleso. Výsledek měření byl v tomto ohledu negativní. Až na několik drobných nevýrazných anomálií blíže neznámého stáří se nepodařilo zjistit žádné stopy antropogenní činnosti v okolí dílny. Je tedy zřejmé, že všechny doposud doložené stopy lidských aktivit se váží do prostoru zvětralého serpentinitového tělesa. Pokud jde o anomálie uvnitř tělesa, jejich identifikace byla značně ztížena vysokou magnetickou susceptibilitou samotného podloží.

Kromě geofyzikální prospekce pokračovaly na lokalitě také povrchové průzkumy s podporou GPS, které přinesly další nálezy štípané industrie zhotovené především z místní plazmy. V roce 2021 byla rovněž dokončena exkavace exploatační jámy kultury s moravskou malovanou keramikou (obr. 6), která byla zkoumána formou menších sond už v roce 2015 a 2020 (Bartík et al. 2021). Svrchní obvod jámy dosahoval rozměru 216 × 192 cm. Maximální hloubka činila v severovýchodní části jámy 79 cm od úrovně geologického podloží a 109 cm od současného povrchu terénu. V severovýchodní až východní části jámy byla patrná výrazná podkopávka dosahující na některých místech až půl metru. Po ukončení pravěké těžby byla na bázi jámy uložena tenká popelovitá vrstva, která obsahovala oproti zbytku výplně velké množství (zřejmě symbolicky uložených) fragmentů keramických nádob, ale i několik větších torz. Později se podařilo v laboratoři zpětně sestavit několik celých keramických tvarů včetně dvou mís se zataženým okrajem příslušejících ke keramice tzv. nepravé terry sigilaty. Za pozornost stojí také prostá, vysoká mísa s rytými ornamenty na dně a se stopami bílé malby na vnější straně výdutě. Výzkumem se tak podařilo upřesnit datování objektu do počátku mladšího stupně kultury s moravskou malovanou keramikou (fáze MMK IIa). Jáma dále obsahovala několik set kusů štípané industrie zhotovené až na několik výjimek z místní křemičité zvětralinu serpentinitu typu plazmy, včetně několika desítek hlíz neopracované suroviny.

Celkové zhodnocení nálezové situace, stejně jako další průzkum lokality, jsou cílem další výzkumné sezóny.

Literatura

Bartík, J., Škrdla, P., Cibulka, D., Vlach, M. 2021: Dukovany (okr. Třebíč). *Přehled výzkumů* 62(1), 192–193.

Cibulka, D., Vlach, M. 2021: *Závěrečná zpráva o geofyzikálním průzkumu na katastrálním území obce Dukovany a Nová Ves (okr. Třebíč)*. Uloženo: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

Obr. 6. Dukovany. Těžební jáma. Foto J. Bartík.

Fig. 6. Dukovany. Exploitation pit. Photo by J. Bartík.

Summary

The excavation of a mining and workshop area in Dukovany – “Vinohrádky” field (Třebíč District) continued in 2021. A geophysical survey of the site was completed, along with the examination of a Neolithic exploitation pit used to mine serpentinite siliceous weathering products of plasma-type (Fig. 6). The collected finds make it possible to date local activities to the beginning of the later phase of the Lengyel culture (Moravian Painted Ware culture, phase IIa).

Jaroslav Bartík, Petr Škrdla, Klára Augustinová, David Cibulka, Marek Vlach, Milan Vokáč

Horní Dubňany (okr. Znojmo)

„Dvorské“.

Neolit. Sídlíště. Povrchový sběr. Průzkum. Uložení nálezu: Městské kulturní středisko Moravský Krumlov, p. o. – Městské muzeum.

Lokalizace: WGS-84 – 49.0729869N, 16.1990700E

Na rozhraní katastrů obcí Horní Dubňany a Dukovany byla povrchovými sběry identifikována nová pravěká lokalita. Plocha sídliště je situována na severovýchodním úpatí Velkého kopce (392,1 m n. m.) a je vymezená silnicí mezi výše jmenovanými obcemi, železniční vlečkou k jaderné elektrárně Dukovany a polní cestou lemovanou alejí. Nadmořská výška polohy se pohybuje mezi 360–368 m. Povrchovými sběry byla získána početná drobnotvará štípaná kamenná industrie převážně z rohovec typu Krumlovský les, variety I, méně z variety II. Výjimečně je zastoupena křemičitá zvětralinu serpentinitu typu plazmy, křišťál a obsidián. Jen minimálně se vyskytují jádra a nástroje (škrabadla, retušované čepele). Broušenou kamennou industrii reprezentuje polotovary sekerky z metabazitu typu Želešice. Keramika je nepočetná a nevýrazná. Získané nálezy umožňují prozatím pouze rámcové datování lokality pravděpodobně do období kultury s moravskou malovanou keramikou.